

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRZAŠKO OZEMLJE

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST četrtek 13. januarja 1949

Štev. 10 (1100)

Izkaznice Osvobodilne fronte

Izdajanje izkaznic članom Osvobodilne fronte je — kakor smo itak pričakovali — našlo na kritiko Vidaljevih glasil. Pri tem opravilo ne gre seveda niti za to, za kar nas, po zastarelem in docela obrabljene receptu dobi Vidaljevo glasilo, niti gre pri tem za opravilo izključno tehnične narave. Izdajanje izkaznic Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje ima svoj globljí pomen, tesno sovezan s položajem, ki je nastal na našem ozemlju po znani razbijski škodli Vidaljeve skupine.

Ne bo odveč, če si ob tem dodamo priključno v spomin razvojna obdobja Osvobodilne fronte vsaj v glavnih črtah. Narodno osvobodilna borba slovenskega in hrvaškega naroda je povezovala najširše ljudske plasti obeh narodov z naprednimi italijanskimi sloji v Julijski krajini in Trstu, predvsem s italijanskim delavstvom. Ta borbená skupnost med slovenskim delovnim ljudstvom in italijanskim proletariatom v pogojih narodnoosvobodilne borbe je na naših tleh predstavljala osnovo naslednje in borbene protimperialistične fronte, ki je v organizacijski obliki Slovensko-italijanske anti-fašistične unije tudi dejansko vodila ostro in dosledno borbo proti anglo-ameriški imperializmu, ki je takoj po zaključku zadnje vojne izsilil razdelitev Julijske krajine v dve coni, od katerih je cona A podrgel svojem uplubi.

To je imelo za posledico izvajanje imperialističnega pritiska na Slovensko-italijansko demokratično gibanje z namenom, da ga postopno oropa vseh revolucionarnih pridobitev osvobodilne borbe. V tem obdobju je Slovensko-italijanska anti-fašistična unija, čigar osnovni sestavni del je bila, kakor je še vedno, uprava Osvobodilne fronte, predstavljala edino jamstvo za izvajanje nacionalnih in socialnih pravic tako slovenskega kot italijanskega delov-

da je uprava Osvobodilna fronta osnovni sestavni del protimperialistične fronte na naših tleh, in da mora vsaka demokratična politična organizacija delovnega ljudstva na Tržaškem ozemlju, brez Osvobodilne fronte (to je, brez take politične organizacije slovenskega ljudstva, ki je bila organizator in voditelj njegove narodnoosvobodilne borbe), nujno zadržati na pozicije breznačelnosti in kompromisarske politike do razrednega soznanja, in s tem na pozicije izjadstava interesov protimperialistične borbe. Ves potek dogodkov zadnjega polletja to dejstvo najbolje potrjuje. In uprava zadnjega dejstva je nadaljnje politično in organizacijsko utrjevanje Osvobodilne fronte v nastalem položaju edina resnično ustrezna obramba in krepitev slovensko-italijanskega bratstva in s tem obramba borbenih protimperialističnih tradicij Slovensko-italijanske anti-fašistične unije in njene enotnosti. In to ne samo iz razvojnih, ampak predvsem iz načelnih razlogov. Kdor se je le kolikčak zamislil nad družbeno-političnimi osnovami protimperialistične borbe od t'krat ko je Hitler vrgel na tehnično svoje divizije, pa do danes, in se pri tem ni samo zamislil, ampak je v tej borbi tudi osebno sodeloval, mu mora biti to dejstvo povsem jasno.

In prav zaradi tega je danes izročanje izkaznic članom Osvobodilne fronte ne le tehnično orodje, ampak politično dejanje, ki ga od nas zahteva čas in dejstvo, da s tem krepijo enotnost slovenskega ljudstva in hkrati utrjuje slovensko-italijansko bratstvo v okviru iste Slovensko-italijanske anti-fašistične unije, je izredno pomorna na svoje dosledno borbeno protimperialistične tradicije in ki nima nič skupnega s tisto svojo dvojnico, ki je, po Vidaljevih zastugi, tem protimperialističnim tradicijam dala neslavno vlogo.

Resolucija Informacijskega urada ne sme biti vzrok za neenoten nastop demokratičnih sil Trsta na prihodnjih občinskih volitvah!

nega ljudstva na tem ozemlju. V tem obdobju imperializmu se ni uspelo v nobeni obliki načeti slovensko-italijanske protimperialistične fronte, ki je poglabljala in utrjevala svojo enotnost, in se tudi zato še ni pojavila potreba po organizacijski utrditvi Osvobodilne fronte kot njenega osnovnega sestavnega dela. Se s kompromisarsko rešitvijo tega narodnega vprašanja, to je, z nastankom Tržaškega ozemlja, ki ga je imperializem uspešno izsilil, se je pojavila nevarnost in postopno razbijanje enotnosti slovenskega ljudstva na tem ozemlju. Tako se je glavni fronti italijanske reakcije in anglo-ameriškega imperialističnega pritiska, v obliki skupine, sestavljene v glavnem iz slovenskih in hrvaških ostankov poraženega četniškega razreda in slovenske korajevne konservativnosti, kar je slovensko-italijansko protimperialistično fronto prisililo, da je morala organizacijsko uraditi predvsem Osvobodilno fronto, da bi tako ohranila enotnost slovenskega ljudstva, ki je, v naših razmerah, osnovna važnost za uspešno protimperialistično borbo.

Vatikan organizira pošiljanje vojnih zločincev v kolonialne vojske

RIM, 12. (Tanjug) — List arabskega poročja, da je bilo na podlagi dogovora med italijansko vlado in Vatikanom ustanovljeno v mestu Faticani zbirno središče nemških vojnih zločincev, bivših častnikov SS, ki prihajajo iz Nemčije in Italije po tujih kanalih in s pomočjo katoliških organizacij. List poroča, da je Vatikan povelj svojih organizacij «Colegium germanicum» skrb, da vodi akcijo s pomočjo nemških častnikov v taborišču Frascati Po kratkem vezbanju dobijo ti zločinci orožje in jih nato pošljejo na Bliznjo in Daljnji vzhod, da tam ojačajo kolonialne oborožene sile. Stevilne nacionalistične častnike so do sedaj poslali v arabsko legijo, dočim se veliko število od njih bori v vrstah francoske tajske legije proti Vietnamu.

VAŠE EVROPSKIH DRŽAV, KI JEŠJO POD IMPERIALISTIČNO Peto, se uresničuje načrt kolektivnega nacionalnih industrij z dostojnim izvajanjem odpuštev ogromnih množic delavstva.

Vrste armade brezposelnih se strahotno širijo in znamenita rezerva delovne sile je s tem v ogromni meri zagotovljena. Vzrok so znani vsem tistim, ki jih hočejo razumeti, vsem kinitivnim osebam. Amerika uresničuje stari prepoved: «TVOJA SMRT, MOJE ŽIVLJENJE». Kritična nadprodukcija se v resnici še očrtava in polagoma še poduzema ukrepe in poskušajo najznejšati njene posledice. Treba je zaslužiti vsaj s pomočjo oboroževanja satelitov in tako poskušati izhod vedno večjim notranjim nasprotjem, katerega so prav za prav vestniki krize. Tako v Franciji, v Italiji ter v mnogih državah kakor v Trstu mečejo na cesto tisoče delavcev, poglavarjev družin. V tolažbo okluzmirali teorijo o prevetliki naseljenosti, o potrebnem življenjskem prostoru in — zaenkrat se prikrilo — širijo misli, da bog ve, morda bi nas ena vojna le lahko rešila nadlog.

Stare pravilnice, stare obrabljene metode. V Trstu se delavci spominjajo in ne bodo nikdar pozabili izjav

Ameriški Slovani v borbi za mir

NEW YORK, 12. (TASS) — Izvršni odbor ameriškega Slovenskega kongresa je sporočil, da ima namen organizirati v tem mesecu več manifestacij, ki naj stopnjujejo borbo za mir. Manifestacije bodo v mestih ZDA, kjer je tudi slovensko prebivalstvo, v mestih New York, Filadelfija, Cleveland in Chicago. Poročilo dostavlja, da bodo manifestanti zahtevali mirno rešitev nasprotstva s Sovjetsko zvezo s pomočjo neposrednih pogajanj med ameriško in sovjetsko vlado. Zahtevali bodo tudi, naj policija ZDA izvede preiskavo v Nemčiji, kjer ameriški funkcionarji vzpostavljajo avtoriteto bivšihacističnih industrij in spreminjajo zahodno Nemčijo v oporišče, ki naj bi služilo novemu napadu proti Sovjetski zvezi. Zahtevali bodo dalje, večje spoštovanje državljanških pravic in svobode Američanov slovenskega porekla.

LISBONA, 12. — Danes zvečer je prispel semkaj na parku «S. Annas» bivši madžarski regent admiral Horthy.

Angleži bi hoteli zasesti ves južni del Palestine

Posredovanje Izraela svoje Varnostnim svetom - Britansko ministrstvo za letalstvo priznava, da so britanska letala preletela palestinsko mejo

TEL AVIV, 12. — Na poti k egiptovski-izraelskim pogajanjem na Rodosu je zadnji posredovalec OZN Bunche izrazil upanje, da se bodo pogajanja med Egiptom in Izraelom zaključila s podpisom miru med obojema državama. Iz Ammana se je izvedelo, da je Sirija sprejela vabilo za pogajanja z Izraelom. Če je danes dopoldne izraelski ministrijski predsednik Ben Gurion govoril pred javnim odborom stranke Mapai (socialisti), je dejal: «Pred koncem tedna bomo prišli mirovna pogajanja z dvema arabskima državama in ne samo z eno; ena od teh držav je na jugu, druga na severu. Mi bi še davno sklenili mir z arabskimi državami, če ne bi bilo nekega tretjega, ki je zainteresiran na Srednjem vzhodu. Toda upam, da bodo tokrat arabske države sledili politiki, ki je v njihovo korist».

PO PADCU TIENCINA položaj v Nankingu vedno bolj kritičen

Evakuacija vladnih funkcionarjev iz Nankinga - V decembru je Kuomintangova vojska izgubila 343.000 vojakov

NANKING, 12. — Ansa je objavila Reuterjevo vest, da je po poročilih radia «New York Times» Tiencin kapituliral. Radio je dodal, da prihaja vest iz uradnih virov. Radio demokratične vojske javlja, da je bil general Tjujming, poveljnik dveh skupin nacionalističnih armad, ki sta bili uničeni južno-zahodno od Sučova, ujet. Omenjeni general spada med vojne zločince. General Huang Ci Cang, poveljnik kitajske vojske misije v Nemčiji od avgusta 1948, je uradno sporočil, da je prekinil vse stike z nankingsko vlado. Dejal je med drugim: «Nanking ne uživa več podpore ljudstva; Cankajšek je zgubljen. General je mnenja, da je vzrok porazov nacionalistov predvsem

moralnega značaja. Orožje je dovolj, da dejal, toda poveljstvo je slabo in nacionalistične sile se ne morejo več opirati na ljudstvo». Iz New Yorka javljajo, da se je sinoči zbrala pred hotelom, kjer je kitajski poslanik v Washingtonu Wellington Koo priredil kosilo pri družini bivših učencev kolegija Columbijskega, več študentov, ki so uprizarili demansracijo in nosili napisane sledeče vsebine: «Pustite Kitajsko na miru in nehajte s pokolji kitajskih študentov». Iz Nankinga javljajo, da je kitajski znanjnik minister na seji vlade sporočil, da je napravil uradne korpore za posredovanje v sedanjih državljanski vojni in da ni prejel še odgovora. Radio demokratične vojske poroča,

da je kuomintangova vojska v decembru izgubila 343.000 mož, med katerimi 212.000 ujetnikov ter 116 tisoč mrtvih in ranjenih. V istem času se je 107 nacionalističnih generalov in polkovnikov podalo ali pa so bili ubiti ali ranjeni. Tudi v Nankingu je položaj vedno bolj kritičen in vedno večje število vladnih funkcionarjev zapuska mesto. Izvršni svet je danes sprejel resolucijo, s katero poziva vse vladne funkcionarje, izvezmi one, ki imajo važna mesta, naj zapustijo mesto in naj odputujejo proti jugu. Vsi ti funkcionarji bodo prešli v naprej tri mesece plaše ter potne stroške. Lahko bodo odšli kamorkoli, toda svetujejo jim, naj odputujejo v Kanton, Šklenin so tu, da ne bo moglo nobeno ministrstvo imeti v Nankingu več kakor 30 do 50 funkcionarjev.

Grški partizani vdrlí v Solun

ATENE, 12. — Dnevnik «Ethos» poroča, da je v nedeljo skupina partizanov vdrla v Solun. Po enourni borbi so se partizani zopet umaknili. Poltelja je aretirala več ljudi.

Zaključek plenuma Zveze jugoslovanskih književnikov

BEograd, 12. — Plenum Zveze jugoslovanskih književnikov je končal svoje delo, med katerim je prišlo do izraza mnenje, da morajo jugoslovanski pisatelji tudi v bodoče voditi borbo proti vojnohujskiški politiki imperialistov kakor tudi proti klevečarski kampanji, ki so jo sprožili proti Jugoslovanski ljudske demokracije. Jugoslovanski književniki bodo na podlagi sklepanja in izkušenj tega plenuma nadaljevali svoje delo kot vredni predstavniki socialistične literature.

Nekaznovani zločini proti azijskim narodom

Pomoč Marshallova načrta je Nizozemski omogočila napad na Indonezijo - Vietnamsko ljudstvo se odločno bori proti francoskim imperialistom

BATAVIA, 12. — Republikanski radio poroča o živahnih partizanskih akcijah pred nizozemskimi položaji v srednjem in zahodnem delu Jave. Civilna policija in nizozemske kolonialne čete so utrpele znatne izgube. Isti radijski poročila so Indonezijski zopet zasadi mesto Panakanbar v sredini Sumatre ter napadili petrolejske skladišča v Džambi na južno-vzhodnem delu Sumatre. Zvaljano partizansko delovanje je opazili tudi na področju Djokjakarte in Surakarte, kjer je bila zveza med obema mestoma prekinjena in važni mestovi so bili uničeni. Včeraj je Varnostni svet razpravljal o indonezijskem vprašanju. So. vjetski delegat Malik je poudaril, da so ZDA krile nizozemski napad proti indonezijski republik. Poudaril je tudi, da je Marshallova pomoč državam Indoneziji, in je pri tem dejal, da sta prav zotovo bili Francija in Belgija prvi vravnaki za svet v okviru zapadne zveze.

Smrt 12 otrok v požaru

BERN, 12. — V otroškem zavetišču v vili «Oisellona» v švicarskih hribih je nastal požar, ki je zahteval 12 smrtnih žrtev. V plamenih je našla smrt tudi zašeta sestra De Martini, ki je hotela rešiti otroške. Otroci obeh spolov v starosti od treh do štirinajstih let so bili vsi izžene. Požar je nastal na ta način, da se je vnelo perilo, ki se je sušilo v kopalnici blizu peči. Ogenj se je razširil z neverjetno hitrostjo in v četrh minutah so že švigali iz hiše veliki plameni.

Splošna stavka v Padovi

RIM, 12. — V vsej Severni Italiji še širi zimska bitka delavcev in brezposelnih. Sirijo se vsak dan agitacije in vedno nove množice se vključujejo v borbo. Borba se je razširila tudi na pokrajino Veneto. Delavska zbornica v Padovi je proglasila za četrtek splošno stavko proti brezposelnosti, v vseh delavskih volne v Seho pa so delavci proglasili nesodelovanje ter stavkajo po deset minut na dan. Tudi v Lombardiji se množijo protestne demonstracije brezposelnih. V Sesto Calende so delavci proglasili stavko, dokler ne bodo delodajalci sprejeli pogajanj. V Emiliji nadaljujejo delavci borbo za obrambo industrije.

Madžarski škofje odklanjajo pogajanja z vlado

BUDIMPEŠTA, 12. — Iz obveščenskih virov javljajo, da so madžarski škofje s skupnega sestanka poslali vladnemu predsedniku Doblyu pismo, s katerim javljajo, da v sedanjem položaju ne morejo nadaljevati pogajanj.

Gen. Clay je opazil, gen. Airey pa šene...

Javljajo iz Berlina, da je poveljnik ameriške zasedbene nemške cone gen. Clay opazil, da so nacionalisti Nemci zopet začeli pripravljati politični organizacijski načrtov prešli iz legle v leglo, kjer se krijejo za demokratičnimi frazami programov svojih strank. Vsekakor je pri tem zelo važno dejstvo, da je gen. Clay opazil šele po odhodu gen. Marshalla z vodstva zunanje politike ZDA. Upamo, da bo opazil še marsikaj... kar do sedaj morda ni smel opaziti.

Altroché «titin!»

«Giornale di Trieste» in «Messaggero Veneto» oba tržaško-italijanska fašistična brata — sta v svojih člankih o begu dveh kriminalcev iz tržaških zaporov poudarjala, da je eden izmed njihju «titin» in da je hotel ubiti oboje.

PISMO IZ NADIŠKE DOLINE Naj gre klic slovenskih beneških mater tako daleč, da bo uslišan

DRAGI «PRIMORSKI DNEVNIK!»

Sem čitateljica Tvojega dnevnika in kljub veliki zaposlitvi, ki jo ima vsaka žena gospodinja, pa najdem urico časa, da ga prečitam prav do zadnje vrstice. Prav s pažljivostjo pa čitam kotiček iz Slovenske Benečije. Tudi jaz sem Benečanka, zato me je posebej zanimajo članki, ki jih piše naše ljudstvo. Vendar smo dosegli časopis, ki brani naše pravice in je z nami. Kritična fašistična doba, ki nas je hotela ugonobiti, je zatonila, posijali so nam dnevi, ko moremo tudi mi Benečanke, čeprav smo bili stoletja zatirani, spregovoriti.

Sem mati šoloboznih otrok, ki morajo obiskovati italijansko šolo, čeprav so Slovenci. Kako hudo je, ko morajo pisati naloge v italijanskim, kako težko razumejo učitelja Italijana. Pri domačem učenju jim ne morem skoraj nič pomagati, ker je tudi meni težji italijanski jezik. Najmlajše dekletce, ki obiskuje prvi razred osnovne šole, vsak dan soče, ker se boji iti v šolo, kajti učiteljica jo vedno ponižuje pred svojimi součenkami z besedami:

«Questi slovi hanno la testa dura, non capiscono a, b, c in italiano».

Seveda so te žalostne ranile srce mali šolarki in me vedno prosí, da naj jo pošljem v šolo, kjer uč v jeziku, kakršnega govorimo v domači hiši.

Predragi «Primorski Dnevnik», ali ni to žalostno? Ni dovolj, da je fašizem ovrzal naše kulturno življenje, tudi danes se ne upostevajo zahteve slovenskega naroda, ki želi imeti slovenske šole.

V imenu vseh slovenskih Benečank, prostim, da bi se čimpreje rešilo vprašanje slovenskega šolstva v naših krajih. Z nagudanjem bomo pošiljale naš mladi rod v slovenske učilnice in tudi mlajši sami bodo imeli večje veselje do učenja, ker se jim bo razlagala učna tvarina v domačem jeziku.

Naj ne bi bila moja prošnja zaman, naj gre klic naš slovenskih beneških mater tako daleč, da bo uslišan!

Cedad 10. januarja 1949.

BENECANKA IZ NADIŠKE DOLINE.

Protest svetloivanskega prebivalstva proti onemogočanju predstav SNG pri Sv. Ivanu

Podpisani slovenski prebivalci pri SV. IVANU odločno in z najslabšim ogorčenjem protestiramo proti skupnici nasilnežev, ki je s svojim vandalskim nastopom že dvakrat onemogočila SLOVENSKEMU NARODNEMU GLEDALISCU uprizaritev v dvorani Ljudskega doma «Slavko Škamperle».

Ob tej priliki ugotavljamo, da je ogromna večina svetloivanskega ljudstva proti vsaki nasilni akciji, ki je in ki bo v bodoče bila naperjena proti SLOVENSKEMU NARODNEMU GLEDALISCU, nosilcu svetlih tradicij kulture Slovencev Tržaškega ozemlja.

Tržaškemu slovenskemu narodnemu gledališču so fašistični pozivalci nekoč že prekinili izvajanje njegovega plemenitega kulturnega poslanstva, toda naša znanostna in umetniška literatura

234 PODPISOV.

Sedanja uprava dvorane prosvetnega društva «Slavko Škamperle» v decembru 1948 Sloveskemu narodnemu gledališču odklonila, da bi uprizarilo Cankarjevo dramo «Hlapi». Na ponovno prošnjo za prepustitev dvorane pa uprava dvorane do danes sploh ni dala nobenega odgovora. Ker sedanjí upravitelj dvorane na ta način prepustitvo slovenskemu prebivalstvu dostop v gledališče, so Svetloivanski narodni gledališčniki uspešno zbrali v protest proti takemu nekulturnemu početjanju 234 podpisov slovenskih prebivalcev od Sv. Ivana. Zgoraj priobčujemo njihov protest.

Tudi kitajski delegat je obsojal nizozemske oblasti, narkar es je seja odložila na petek popoldne.

V tokratu je bilo dan zborovanje ob udeležbi več sto članov azijskih kolonij v Tokiju. Zborovalci so odločno zahtevali odhod nizozemskih čet iz Indonezije, Indonezijski, kitajski, vietnamski in filipinski govorniki so ostro obsojali politiko Francije in Nizozemske, ki se jo primerjal japonskemu imperializmu. Najbolj na raznih transparentih so poudarjali, da je bil to jho obsežen za enake zločine, ki jih danes nekaznovano vršijo zahodne države v Aziji.

Iz Bombaja poročajo, da je vietnamski predsednik H. Ci Mink v proslavi na prebivalstvo govoril o dosežkih uspešnih osvobodilne borbe ter določil naloge vietnamskega ljudstva v tem letu. Preglasil je tudi, da je Marshallova pomoč državam Indoneziji, in je pri tem dejal, da sta prav zotovo bili Francija in Belgija prvi vravnaki za svet v okviru zapadne zveze.

Gen. Clay je opazil, gen. Airey pa šene...

Javljajo iz Berlina, da je poveljnik ameriške zasedbene nemške cone gen. Clay opazil, da so nacionalisti Nemci zopet začeli pripravljati politični organizacijski načrtov prešli iz legle v leglo, kjer se krijejo za demokratičnimi frazami programov svojih strank. Vsekakor je pri tem zelo važno dejstvo, da je gen. Clay opazil šele po odhodu gen. Marshalla z vodstva zunanje politike ZDA. Upamo, da bo opazil še marsikaj... kar do sedaj morda ni smel opaziti.

Upamo pa tudi, da bo po odhodu gen. Marshalla tudi poveljnik anglo-ameriških vojskanih čet cone A Tržaškega ozemlja gen. Airey opazil, da so tudi v Trstu takšne fašistične skupine, ki se ukvarjajo s pripravami na nastop. Vse to je opazil šele po odhodu gen. Marshalla z vodstva zunanje politike ZDA. Upamo, da bo opazil še marsikaj... kar do sedaj morda ni smel opaziti.

ZA ZAPORO NAD ODPUSTITVAMI

Zakaj voditelji ES ne rečejo: Dovolj!

polkovnika Bowmana pred nekaj leti o čepovleki. Ne, to ni bila zgolj anglosaksonska baharija. Šlo je za predznak gotovega splana, za katerega danes vsi vedo, kaj je. Tržaški delavci so hitro razumeli pomen polkovnikove metafore in si niso delali iluzij ter se na ta način izognili, če ne še škodi, pa vsaj norčevanju. Toda delavci se ne zadovoljijo s tako malim in zahtevajo, da se s tem konča, da se reagira na pogubno početje na račun njih in njihovih družin. Zahtevajo, da se ne popušta več, da nas se več ne vleče za nos, da nam se ne zapirajo več vrata pred nosom.

Kaj bodo stori? O tem so nam povedali le prikrilo. Urad bo zahteval sodelovanje sindikatov zaradi discipliniranja in odpuščanja, da bi se brezposelnost odvržila v nekih mejah. Kaj to pomeni? Kakšnega opraska ima vse to z zahtevami delavskega razreda?

Kdo ne vidi, da so to obljube sin bianco, podobne tistim, ki jih dela rimska vlada De Gasperi, Cappe in Saragata; obljube lažji za Trst, obljube dela za vse, obljube lažje «Biancamano»? Vse te obljube so identične s tistimi o takojšnjem prerodu tržaškega gospodarstva itd.

Kaj čakajo voditelji Enotnih sindikatov, da ne napravijo kolonec temu varanju? Ali niso še razumeli, kaj pomeni politika «pomoči monopolu in kakšne so posledice te politike za delavski razred ter kako se je treba proti njej boriti?

V Italiji, Franciji in drugod borba traja, tam se reagira. V Trstu, na tem sektorju, kjer so jasni znaki, da se je ofenziva proti delavstvu poostrela ter da bo postala vedno ostrejša, pa neenotnost in sindikalni organizaciji še vedno traja.

Pred leti se je na tretnjo z odstranitvijo prepovedi odpuštov, ki je bila uvedena od maja 1945, odgovorilo s splošno stavko. Sedaj pa se ne stori prav nič. Mar so delavci popolnoma razoroženi in brez volje za borbo? Pred leti se je na tretnjo z odstranitvijo prepovedi odpuštov, ki je bila uvedena od maja 1945, odgovorilo s splošno stavko. Sedaj pa se ne stori prav nič. Mar so delavci popolnoma razoroženi in brez volje za borbo?

Za enotnost slovenskega prosvetnega delovanja

IZJAVA

Slovenskega prosvetnega društva Lonjer-Katinar

Podpisani člani slovenskega prosvetnega društva LONJER-KATINARA se zopetoma nam razdružim delom Vidaljevih frakcionarjev, s katerimi hočejo uničiti slovensko kulturo na Tržaškem ozemlju, ocvrta delovanje slovenskih prosvetnih društev in onemogočajo celovite predstave Slovenskega narodnega gledališča.

OBENEM ODKLANJAMO

samoizvoljen odbor za zaščito ljudske prosvete, katerega edini namen je rušiti dosežane uspešno delo prosvetnih društev našega ozemlja.

ZATO IZJAVLJAMO,

da se bomo borili za enotnost slovenskega prosvetnega delovanja pod preizkušenim vodstvom SHPZ, do katere imamo popolno zaupanje.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Lonjer-Katinar 5. januarja 1949.

SLEDI IZI PODOPISOV

Objavljamo izjavo P. D. Lonjer-Katinar. Društvo ima 172 članov. Iz tega sledi, da je 81,9% lonjerskih članov proti eludstvu, slaba petina članstva pa poslušala donkišotskim zračnim slovenske kulture.

FOND ZA POSOJILA MALIM IN SREDNJIM INDUSTRIJCEM

Vojaška uprava še vedno nadaljuje z diskriminacijo slovenskega prebivalstva

V odboru za podeljevanje posojil ni zastopnikov Slovenskega gospodarskega združenja in Enotnih sindikatov

VU sporoča, da sprejema prošnje za podelitev finančnih sredstev malim in srednjim industrijskim podjetjem področja. V ta namen so ustanovili poseben fond za dajanje posojil z majhno obrestno mero in daljšo amortizacijsko dobo, določeno sporazumno. Najvišji možni znesek posojil je 15 milijonov za posamezno podjetje. V pogodnih primerih je možno doseči tudi devize, t. j. dolarje za nakup opreme, strojev in naprav v državah dolarskega bloka. Posojila so izključno namenjena obnovi, modernizaciji in razširjenju že obstoječih podjetij. Ne bodo dajali prejemnikom, ki se porabljajo za redno poslovanje ali za operacije kapitalov, ker si je treba takala sredstva preskrbeti pri lokalnih bančnih in finančnih ustanovah po običajni poti. Pri podeljevanju posojil bodo upoštevali: a) vsako posojilo, ki je bilo podeljeno z dne 27. avgusta 1948 ali katerega koli drugega ukaza odnošnega odbora VU, b) produkcijsko, finančno in gospodarsko kapaciteto proizvede glede na obveznost vrnitve posojila; c) sredstva, ki so na razpolago za poročitvo posojila.

Sestavljen bo posvetovalni odbor iz zastopnikov sledečih ustanov in organizacij: vojaške uprave, pikarinske uprave, tržaške občine, italijanske banke, Zbornice za TIP, združenja industrijev, male in srednje industrije, združenja obrtnikov Trsta, zveza žadrag in posojilnice, Delavske zbornice v Trstu, bančnih zavodov v Trstu. Ta odbor bo dajal svoje mnenje glede zaprosenj se bodo posluževali predpisov ukaza št. 380 z dne 16. novembra 1948, ki določa način reševanja, prizvedb, podelitve posojila, pogodbenih pogojev, roka plačevanja, poročitva, postopka v primeru, da pogodbenik ne zadosti obveznosti itd.

Treba reči, da je bila VU to pot manj skrivnostna glede sestave odbora, kakor je bilo doslej običajno. Mnenja smo celo, da je bil odbor imenovan preiskovalno ako gre za male in srednje industrije je n. pr. nepotreben zastopnik združenja industrijev, ko imamo že zastopnike prizadetih malih in srednjih industrijev. Prav tako je navznoter Italijanske banke povsem nepotreben, zlasti še, ker je VU ponovno izjavljala, da bodo ta posojila podeljena iz sredstev državnega proračuna, ki je v veljavi. Po drugi strani pa kaže, da misli VU, da je treba v vsaki stvari narodnostno diskriminacijo tržaškega prebivalstva. Preleg nešteti družbeni, obstoječi namreč za slovenski gospodarski življenjski sloj slovenskega gospodarstva, ki ima celo širok značaj in vsebuje vse našeta gospodarske zvrsti. Takšna diskriminacija, ki je podobna posrednemu razsenu preganjanju, tako ja ena, obenem pa tako nečloveška, da je v množice oravatičev z nikakim izverjem. Dejstvo je namreč, da v poprej navedenim gospodarskih združenjih, ki sicer na videz nimajo narodnostnega obsežja, ni slovenski nikler zastopani in njihov odnosno zastopništvo, na njih vesled tega jasno, tudi ne bi niče predlagal ali imenoval za zastopnike v posvetovalnem odboru, o katerem govorimo.

Ker za sedaj tudi pri nas še vedno, da so pred zakonoviti državljani enaki in ker so tudi vsi državljani, Slovenci kakor Italijani in drugi, enako zavezani plačevati davke, mora državna oblast brezpogojno upoštevati obe narodnosti. Ne samo pri nalaganju bremen, marveč tudi pri razdeljevanju državnih sredstev, v našem primeru pri dajanju posojil. Da bo to mogoče, je tedaj treba imenovati v posvetovalni odbor tudi slovenske pripadnike prizadetih slojev in organizacij.

Tragičen lov po Starem mestu

Policija je za ceno človeških žrtev vlovila pobegla kriminalca Frausina in Mingona

Civilna policija je pri zasledovanju streljala med množico pasantov in pri tem enega ubila, enega pa teže ranila

Lov za kriminalca Ivanom Mingonom in Mariom Frausinom, ki sta v ponedeljek zbežala iz jetnišnice Coroneo, se je večeraj zjutraj sicer končal s tem, da se je policijskih silam posredilo oba ujeti, toda cena za to — mrtvice in ranjenec — je tako visoka, da se ne lotevajo vprašamo, ali je bilo vse to tako nujno potrebno. Tragično je pač, da policija začne pri beleni dneva ob 11 dopoldne streljati kar med ljudi in to prav na trgu Cavana, kjer je ves dan pravi živžav.

Lov za obema ubežnikoma kriminalca se je začel že v torko večer. Policiji se je namreč posredilo, hveda in vseljavati narodnostno diskriminacijo tržaškega prebivalstva. Preleg nešteti družbeni, obstoječi namreč za slovenski gospodarski življenjski sloj slovenskega gospodarstva, ki ima celo širok značaj in vsebuje vse našeta gospodarske zvrsti. Takšna diskriminacija, ki je podobna posrednemu razsenu preganjanju, tako ja ena, obenem pa tako nečloveška, da je v množice oravatičev z nikakim izverjem. Dejstvo je namreč, da v poprej navedenim gospodarskih združenjih, ki sicer na videz nimajo narodnostnega obsežja, ni slovenski nikler zastopani in njihov odnosno zastopništvo, na njih vesled tega jasno, tudi ne bi niče predlagal ali imenoval za zastopnike v posvetovalnem odboru, o katerem govorimo.

Ker za sedaj tudi pri nas še vedno, da so pred zakonoviti državljani enaki in ker so tudi vsi državljani, Slovenci kakor Italijani in drugi, enako zavezani plačevati davke, mora državna oblast brezpogojno upoštevati obe narodnosti. Ne samo pri nalaganju bremen, marveč tudi pri razdeljevanju državnih sredstev, v našem primeru pri dajanju posojil. Da bo to mogoče, je tedaj treba imenovati v posvetovalni odbor tudi slovenske pripadnike prizadetih slojev in organizacij.

Vprašanje Excelsior ja ugodno rešeno

V naši večerjani štivletki smo pisali, da grezi 70 uslužbencom hotela Excelsior odpust z dela, ker je vodstvo hotela prejelo od angleškega vojaškega poveljstva ukaz, da izprazni še drugo nadstropje hotela, ki bo služilo potrebam angleške vojske. Pozvali smo obenem tudi odgovorne oblasti, da se za stvar

TRŽAŠKI DNEVNIK

Nova kolonska pogodba med veleposestniki in predstavniki kmetijskih ES

Velik korak naprej v borbi za pravice delovnih kmečkih množic

Po dolgh pogajanjih, ki so trajala skoraj tri mesece, je bila sklenjena 9. t. m. med veleposestniki iz miljskega okraja (cone Sv. Marka, Tovarne strojev, tržaške ladjedelnice in ladjedelnice Sv. Roka. Pismo samo je dokaz solidarnosti uradnikov z vsem delavstvom v borbi za izboljšanje delovnih pogojev, ki so danes za ves delavski razred zelo težki. Vsebina pisma je sledeča:

«Podpisani uradniki ladjedelnice Sv. Marka so do podrobnosti preučili vsebino pisma, ki so ga poslali koordinacijski odbori vodstvu CRDA-e dne 3. januarja 1949. Ugovorili so, da so bile zahteve v tem pismu preveč mišne in da so bile postavljene na preveliko odločno načino.

«Podpisani uradniki razen tega poudarjajo, da ne sme predstavljati ni pogovor z gospodom Cosulichem je najbolj voseč željo vsena delavstva, temveč da imajo delavci pravico do kakršnega koli razgovora, kar pa do sedaj menda ni bilo jasno koordinacijskim odborom.

Pismo, ki ga v današnjih časih pošiljajo delavci ali njihovi predstavniki vodstvu tovarne ali podjetja, pač ne sme vsebovati fraz kot na pr.: upanje, želja, dobrohotna ugoditve itd., temveč mora s svojo vsebino prikazati vodstvu tovarne odločno voljo vsega delavstva, ki se bori proti nečloveškemu ravnanju in postonanju delodajalcev s svojimi uslužbenci.

«Podpisani uradniki so prepričani, da se je položaj tržaškega delavstva poslabšal in zaostrel, ne samo zaradi krivičnega stališča delodajalcev, temveč tudi zaradi nepravilnega in mlagnega postopanja sindikalnih organizacij, katerih dolžnost bodi v bodoče reševanje sindikalnih problemov z večjo odločnostjo in voljo.

Razen tega zahtevajo, da morajo biti vsa pisma, ki jih bodo v bodoče pošiljali vodstvu tovarne ali podjetja resnični ultimati, v katerih mora biti postavljen rok za rešitev določenega vprašanja, ki ne bo na noben način dopušča, da bi delodajalci z rešitvijo še nadalje lahko odlašali.

Vodstvo tovarne mora namreč vedeti, da bodo v borbi za spoštovanje pravic vsega delavstva nastopali tudi vse delovne množice, ki se bodo odločno borile za obram. Po interesov vsega delavstva.

Trovinna z belim blagom v Trstu

Agencija Stefanelli je iskala gospe in gospodične za službo pri „boljših osebah“

Med malimi oglasi v časopisu je bilo večkrat napisano: «Agencija Stefanelli išče gospe, gospodične, hišne pomočnice itd. Nedvomno prijetna ponudba za ženske, ki iščejo zaposlitev. Površnemu čitatelju je slo predvsem za zadnje besede za označbo poklicne. Ker pa je policija že dolgo časa tega zavohala razne nečestne vseh vseh močeh agencij, ki so se pečale z zelo sumljivimi posli, z razpečevanjem belega blaga, je postala pozorna prav na ta oglaš, ki se je stalno ponavljaj. Predvsem je policiji postalo sumljivo, da iščejo gospe in gospodične. Pod tema dvema besedama se pač skrivajo različne možnosti, ker odkrito po-

Smučarske tekme ZDTV v Sappadi

Odsek za zimске športe pri ZDTV razpisuje v nedeljo 16. t. m. smučarske tekme v tekmu; možki bodo tekmovali na 8 km dolgi progi, ženske pa na 3 km dolgi progi. Tekme bodo v Sappadi na Crnem vrhu kakor smo pomotoma poročali.

Tekmam lahko prisostvujejo vsi tekmovalci, ki so pristojni na Tržaško ozemlje. Stevilke za tekmo bodo izbrale v petek 14. t. m. na sedežu ZDTV v ul. Čanopa 25 ob 19.30. Predstavniki posameznih društev so vabljani, da se udeležijo žrebanja.

Ob priliki tekme bo organiziran tudi skupni izlet. Vpisovanje pri posameznih športnih društvih do 12. t. m.

Protest Enotnih sindikatov na VU

Zveza Enotnih sindikatov je poslala glavnemu ravnateljstvu za civilne zadeve vojaške uprave sledeče pismo:

«Zveza informacijskega urada vojaške uprave, ki je bilo objavljeno v lokalnih časopisih z dne 9. t. m., smo izvedeli, da je bil ustanovljen na pobudo glavnega ravnatelja za civilne zadeve vojaške uprave posvetovalni odbor, katerega naloga naj bi bila nuditi finančno pomoč majhnim in srednjim industrijskim podjetjem. Odbor bi sestavljali predstavniki raznih tujskajših ustanov, med katerimi naj bi bili tudi predstavniki Delavske zbornice.

S tem da je zgoraj omenjeno vodstvo povabilo in ta odbor je predstavnik Delavske zbornice, izključno pa predstavnik tiste sindikalne organizacije, ki vključuje v svojih vrstah najširše delavske množice, je jasno dokazalo, da ne priznava tej organizaciji njenih pravic, ali pa jih namenoma zanemarija.

To neodpustljivo dejanje vojaške uprave je samo ponoven napad na sindikalno organizacijo in največja žalitev.

Zveza Enotnih sindikatov protovski javnega kopalšča «Bagno romano», Izvedeli smo, da so Enotni sindikati kakor tudi Delavska zbornica pred časom poslali pismo združenju trgovcev, v katerem so zahtevali, da bi se končno pričela pogajanja o novi delovni pogodbi. Kot osnovo za pričetek pogajanj naj bi vzeli določbe delovne pogodbe, ki so bile pred nekaj meseci sporazumno sprejete v Italiji za tamkajšnje trgovske nameščence.

Se druga kategorija delavcev čaka, da bi bil končno podpisani sporazum o novi delovni pogodbi; to so delavci, uslužbeni v tovarnah za izdelovanje električnih žarnic in neonskih luči. Zveza ES za to kategorijo delavcev je izjavila, da so pogajanja za rešitev tega vprašanja pričela že v ponedeljek. Sicer pa še ni znan rezultat poteka teh pogajanj. Pri rešitvi tega vprašanja so zainteresirani uslužbeni podjetji: ATI, SCALE, OPHIDIA, FLENT itd.

Urnik poštinih podružnic

Na upravičene zahteve je uprava pošte odredila, da bodo uradovale poštne podružnice 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 in 15 od 17. januarja naprej od 8-12 ter od 14-18. Za delavni promet je urnik od 16 ob delavnikih ter do 12 ob sobotah in zadnji dan v mesecu.

IZ SINDIKALNE BELEZNIČE

Borba delavstva za nove delovne pogodbe

«...», ko so se končali razni prazniki, prihajajo ponovno na dan razni nerешeni sindikalni problemi, katerih rešitev se je prav zaradi praznikov v nekaterih primerih podaljšala. Tako se je na primer ponovno vzbudilo nezadovoljstvo med uslužbenci mesarji, ki so že pred časom zahtevali od delodajalcev, da jim povisajo mesečne penjemke. Delodajalci, kot je že njihova navada, zahtevam niso ugodili in tako so se pričela pogajanja, ki so se pa na lepem prenehala in sicer zaradi nepoštenja delodajalcev. Toda tokrat so uslužbeni mesarji trdno odločeni izvojevati zmago in ne nameravajo več odlašati z nadaljevanjem pogajanj za rešitev tega perečega vprašanja. V primeru, da bi bili delodajalci še v naprej tako nepoštopljivi, bodo njihovi uslužbeni dokazali, da so se zavlačevanje delodajalcev že naveličali ter bodo z odločno borbo prišli delodajalce, da rešijo vprašanje v prid svojih uslužbencev.

Tudi uslužbeni prehranske industrije še vedno čakajo, da bi bil končno sklenjen sporazum v zvezi z novo normativno pogodbo za uradnike in čelavce. Kljub upravičeni zahtevi po rešitvi tega vprašanja, se do sedaj delodajalci še niso odločili za rešitev.

V zadnjih dneh je bil končno sklenjen sporazum o novi delovni pogodbi za uslužbence avtoprovoznike podjetja; potrebno je samo, da sporazum podpisajo zainteresirane stranke, nakar bo takoj stopil v veljavo. S sklenitvijo tega sporazuma se bodo delovni pogoji teh uslužbencev precej izboljšali; zvišali se bodo obenem tudi njihovi mesečni prejemki. Torej vsaj

BOLEDAR

Cetrek 13. januarja Veronika, Bogomir
Sonce vzhaja ob 7.43, zahaja ob 16.45. Dolžina dneva 9.02.
Luna vzhaja ob 14.46, zahaja ob 6.48.
Jutri petek 14. januarja Feliks, Neda

SPOMINSKI DNEVI

1943 Rdeča armada prebije blokado Leningrada.

PRESKRBA

DVIG NAKAZIL

Danes naj vsi prodajalci na drobno dvignejo pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za sladkor na dodatne nakazile vključno AVISS.

Prav tako naj dvignejo nakazila za sladkor upravniki prehranjevalnih uradov na podeželju.

Delitev evaporičnega mleka, Z današnjim čnem so pričeli deliti v vseh občinah cone evaporičano mleko za sledeče skupine:

7 (sedem) školci mleka po 411 gr skupini od 0 do 9 in nad 65 let na odrezek 5 tečajev in sledeče nakazilce.

2 školci skupini od 9 do 19 let na isti odrezek.

7 (sedem) školci otrokom (umetno hranjenim), bolnikom, nosetim ženam, dojljiam, delavcem izpostavljenim strupenim plinom na odrezek z datumom od 1 do 31. t. m. dodatne 2ilivske nakazilce, oziroma za delavce na bono tečajev meseca, ki naj jih dvignejo v centralni mlekarni v ul. Pascoli 10. Delitev se bo končala 31. t. m. Cena za školci v mestu je 40 lir, na podeželju 41 lir.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

za Tržaško ozemlje

V petek 14. t. m. ob 20 gostovanje v kino dvorani in Skednju s Cankarjevo dramo

„Hlapci“

Zaradi obolevosti Milana Košiča bo v vlogi Hvastje nastopil Miodet Sanič.

Gledališče Verdi

Danes bo tretja ponovitev opere «Adriana Lecouvreur» ob 20.30 za abonente reda B.

RADIO

TRST II.

Cetrek 13. januarja 1949.

7.35: Jutrjana glasba. 7.45: Napoved časa, poročila. 8.00: Zaključek. 11.29: Otvoritev. 11.30: Operna glasba. 12.00: Novi svet. 12.10: Orkester Percy Faith. 12.45: Napoved časa, poročila. 13.00: S pesmijo po Českoslovaškem. 13.30: Iz Schubertovih in Schumannovih skladb. 14.00: Pogodila. 14.15: Dnevni pregled svetovnega tiska. 14.28: Citiranje večernega sporeda. 14.30: Zaključek. 17.29: Otvoritev. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Orkester Albert Derrmel (prenos iz Ljubljane). 18.30: Pester spored solistične glasbe. 19.00: Slovensčina za Slovence. 19.15: Glasbene slike. 19.45: Napoved časa, poročila. 20.00: Sledilce raskih skladateljev: poje komorni zbor. 20.30: Dečkiški kotiček. 20.4: Debussyjeve klavirske skladbe. 21.00: Radijski oder. 22.15: Orkester Duke Ellington. 22.45: Večerne melodije. 23.15: Napoved časa, poročila. 23.30: Kaj vam nudi jutrišnji spored? 23.35: Polnočna glasba. 24.00: Zaključek.

ENOTNI SINDIKATI

ZVEZA ES PROSVETNIH DELAVCEV.

Redni občni zbor bo v nedeljo 16. t. m. ob 9 uri v ul. Imbrani 5. Pozivamo člane, da se ga udeležijo poistoštevilo.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. januarja 1949 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 17 oseb, porok pa je bilo 10.

Cerkvene poroke: slikar Carlini Spartaco in gospodinja Penna Tereza, slikar Donatello Ralnh in trgovska pomočnica Giorgina Maris, uradnik Siga Darici in uradnica Frauzin Lucija, agent civilne policije Lu Bue Salvatore in pitilija Rudanna Alice, trgovec Leonori dr. Tullio in gospodinja Estello in uradnica Zaccaria Fulvija, ladjski mehanik Frapicomo Marjan in gospodinja Zofija Laura, električar Inehingolo Cosimo in uradnica Grassi Katarina, agent civilne policije Geri Stanko in gospodinja Zoppola Franciska, sofer Novacco Peter in gospodinja Vatovec Valerija.

Umrli so: 92-letna Valle Margherita, vd. Mariani, 81-letni Grizeti Ivan, 69-letna Kramelj Ivanka, vd. Pokorni, 71-letni stari Bratina Bruno, 57-letni Colombin Giorgio, 18-letna Dinelli Loredana, 67-letna Giassi Katarina, por. Torre, 54-letna Valente Ermenegildo, por. Vatta, 47-letni Zvoekli Oliviero, 63-letni Koterle Ivan, 81-letni Zanuti Cesare, 76-letna Napoleon Angela, por. Louvier, 57-letna Cattaruzza Katarina, vd. Cattaruzza, 75-letni D'Agnolo Antonio, 71-letni Furlan Umberto, 76-letni Stopar Peter, 74-letni Marchi Anton.

KINO

ROSSETTI: 15: «Kupinski ladje Bountya», C. Gable, C. Laughton.

EXCELSIOR: 16: «Zablubljeni norec», W. Powell, Mirna Loy.

FENICE: 16: «Kraljev selo, Rossano Brazzi.

FILODRAMMATICO: 16: «Tragična skrivnost», K. Hepburn.

ITALIA: 16: «Sloga in Julija», Norma Shearer, Leslie Howard.

ALABARDA: 16: «Dve mestia, R. Colman.

IMPERO: 16: «Druga gospa Carrolla».

VIALE: 16: «Frankensteinovi možgani», Gianni in Pinotto.

NOVO CINE: 16: «Mož v borbi proti smrti», G. Robinson.

CARLINO: 16: «Ponosna Kreolka», Maureen O'Hara.

MASSIMO: 16: «Dežela, ki se porajajo», Joe Mc Crea.

KINO OB MORJU: 16: «Gospod Verdoux», C. Chaplin.

IDEALE: 16: «V Mabelini sobi, Miša Miličević.

MARCONI: 16: «Gorski roparja», James Warren.

ARMONIA: 16: «Brez usmiljenja», Carla del Poggio.

BELVEDERE: 15.30: «Otoški vampir», B. Karlov.

ODEON: 15: «Druga», F. Giachetti.

SAVONA: 15.30: «Bila vsa tako srečna», G. Laughton.

AZZURRO: 16: «Knjiga džungljev».

ADUA: 16: «Črni sokola», Far West.

RADIO: 16: «Carovniška vila», R. Young.

VITTORIA: 16: «Tekmovanje», G. Brent.

VENEZIA: 15: «Ta zemlja je moja», C. Laughton.

KINO V SKEDNJU: Danes: «Fantastična žena», F. Tone. V petek: «Predstava SNGs».

ŠPORT

Smuški skoki v Davosu

V Davosu je v skokih zmagal Šveicar Hans Zurlbriggen s skoki 66, 66 in 66 m pred svojimi rojakom Bescherjem (65 in 69 m) ter Italijanom Trivelom (65, 68 in 66 m), na tekmovalju v Arosi pa s skoki 56, 62,5 in 62,5 m pred svojima rojakoma Kellerjem in Bescherjem ter Italijanoma Trivelom in Ricciemem.

V Spindlerzeeru Mlinu je na tekmovalju najboljši češkoslovaški skakalec zmagal Belonožnik s 327 točkami ter skoki 42, 44 in 43,5 m.

Dunajski Rapid je v svojem tretjem nastopu na gostovanju na Malti premagal reprezentanco Maltte s 5:1.

Dunajski Rapid je v svojem tretjem nastopu na gostovanju na Malti premagal reprezentanco Maltte s 5:1.

Dunajski Rapid je v svojem tretjem nastopu na gostovanju na Malti premagal reprezentanco Maltte s 5:1.

EWELL DISKVALIFICIRAN

Ameriška Atletska zveza je diskvalificirala nastopajočega profesionalnega svetovnega atletta Ewella, ki je na olimpijadi v Londonu osvojil drugo mesto, ker so ga prijatelji njegovega rojstnega mesta Lancastera nagradili za doseženi uspeh.

Atletska zveza Finske je kaznovala prepovedno nastopajočega 3. mesta v svoji olimpijske reprezentacije: skakača ob palci Katajo ter metalca klavidi Tamminena in Kuvamajkija zaradi pijančenja.

Francoz Marcel Hansenne bo odšel 5. februarja na gostovanje v ZDA, kjer bo nastopil na več tekmovaljih v dvoranah.

V ZDA je umrl v 58. letu Jack Horine, ki je prvi na svetu preskočil višino 2 m. Po njegovem načinu skakanja, ki je pomenil pravo revolucijo v tehniki izvežbe skoka, je ves svet dobil ime, znano v atletskem svetu.

Starka, ki jo je povozil avto je umrla v bolnišnici

Kljub vsem prometnim kampanjam in predpisom, ki jih policija tako pogosto uprizarja, se število prometnih nesreč nikakor nece zmanjšati. Resnici na ljubo povedano, pa je zelo visok odstotek teh nesreč treba pripisati prav angloameriškim vozilom, pa naj si bodo to vojaška ali zasebna. Predvčerajšnjim je ameriški osebni avto TS 0211 na Stari mitnici poročil 64-letno Ivano Porziceno stanujočo na trgu sv. Katerine. Ponesrečenka je došla zelo težke rane in so jo odpeljali na kirurški oddelek glavne bolnišnice. Toda zaman, Rane so bile za tako staro ženo prevelike, da bi jih mogla prebroleti. Večraj dopolne je reva izdihnila.

MALCOLM CAMPBELL UMRL

V Angliji je umrl eden najbolj znanih svetovnih avtomobilistov Malcolm Campbell, ki je dolgo vrsto let držal absolutne svetovne rekorde v avtomobilstvu.

Reprezentanca Norveške je na gostovanju v Egiptu igrala z reprezentanco Kaira neodločno 1:1.

V Barceloni sta prejšnjo nedeljo

Sveltono nogometno prvenstvo

Za svetovno prvenstvo 1950 1. v Braziliji so se pripravile Irska, Urugvaj, Sirija in ZDA, tako da je došel prijavljenih 17 držav.

Reprezentanca Norveške je na gostovanju v Egiptu igrala z reprezentanco Kaira neodločno 1:1.

V Barceloni sta prejšnjo nedeljo

MALI OGLASI

«VEDEZ» žepni koledar in slovenski mesečni koledar dobiti v knjigarstvu in knjižnicah K. Trst, ul. Milano 37.

KUPIM slovenske, hrvatske in srbske antikvitarne knjige. Ponudbe po št. 83-51.

SPREJEMO 14 do 15 letno vajeniko za trgovino, Ponudbe po št. 93808.

RIŽEVA POLJA

v Jugoslaviji

Jugoslavanski petletni gospodarski načrt je posvetil kmetijstvu največjo pozornost. Poleg ostaloga bodo izsušili vsa močvirna in poplavna zemljišča, ki bodo pridobljena za obdelovanje.

Tako dobiva tudi velika površina Jelas-polja pri Slavonskem Brodu v Slavoniji v tretjem letu jugoslavanske petletke v dvigu poljedelstva posebno velik pomen. Jelas polje se počasi spreminja v prvo področje v ljudski republiki Hrvaški, kjer bodo na veliki površini čez 600 hektarjev sejali riž, s čimer bodo omogočili naj-

tež zvezi se urejuje tudi velika črpalna postaja.

Ker se riž seje v začetku maja, morajo biti vsa polja pripravljena do prvega maja 1949. Glevno vprašanje za ureditev riževega polja je izvedba obsežnih zemeljskih del. Izvršitev teh del je tesno povezana z delovno silo, ki je v bližnjih vaseh. Bližnji kra-

trebni jarki. V celoti pa se bo ureditev končala že v letu 1949, namesto leta 1951, kakor je bilo prvotno v načrtu.

Z eno besedo, na Jelas-polju izvrševanje dela, za katere bi bilo treba pod starimi gnili jugoslavanskimi režimi celih desetletij.

Ureditev riževega polja na Jelas-polju, prvega v ljudski republiki Hrvaški, je častna naloga, ki jo bodo izvršili Slavonci brodskega okraja do prvega maja 1949. Izvršitev naloge bo pokazala veliko politično zavest ljudstva za izpolnitev petletnega načrta in izgradnjo socializma.

V stari Jugoslaviji so pridelovali riž samo v Makedoniji, predvsem na Kočanskem, Strumickem in Gevgeljskem polju. Sedaj pa izkoriščajo in pripravljajo močvirna in poplavna področja, sposobna za umetno namakanje, za gojitev riža tudi v drugih ljudskih republikah FLRJ.

RIŽEVA POLJA PRI KOČANIH V MAKEDONIJI.

širšim ljudskim slojem, da pridejo do koristnega in hranivega živila.

Rižovo polje se razprostira obeh straneh ceste Brod Slupnik. To je področje, kjer bodo letos na Hrvaškem prvokrat posejali riž na tako veliki površini. Ureditev riževih polj spada v one objekte kapitalne izgradnje, ki služijo za dvig splošne življenjske ravni jugoslavanskega človeka in služijo za hitrejšo izgradnjo države.

Terenke, hidrološke in pedne razmere omogočajo to izgradnjo. Poskusna sejanja z rižem so pokazala, da riž tukaj zelo dobro uspeva. To dejstvo je dalo vzpodbudo, da preidejo na sejanje riža na velikih površinah, da bi se tako Jugoslavija mogla oskrbeti s svojim lastnim rižem ter ji ne bi bilo potrebno uvažati ga iz drugih držav in ga plačevati v devizah v tujini.

Sejanje riža v Jugoslaviji pomeni preusmeritev jugoslavanskega poljedelstva, posebno pa v okraju Slavonski Brod, kjer bodo odslej namesto obširnih pašnikov imeli sodobno urejena riževa polja.

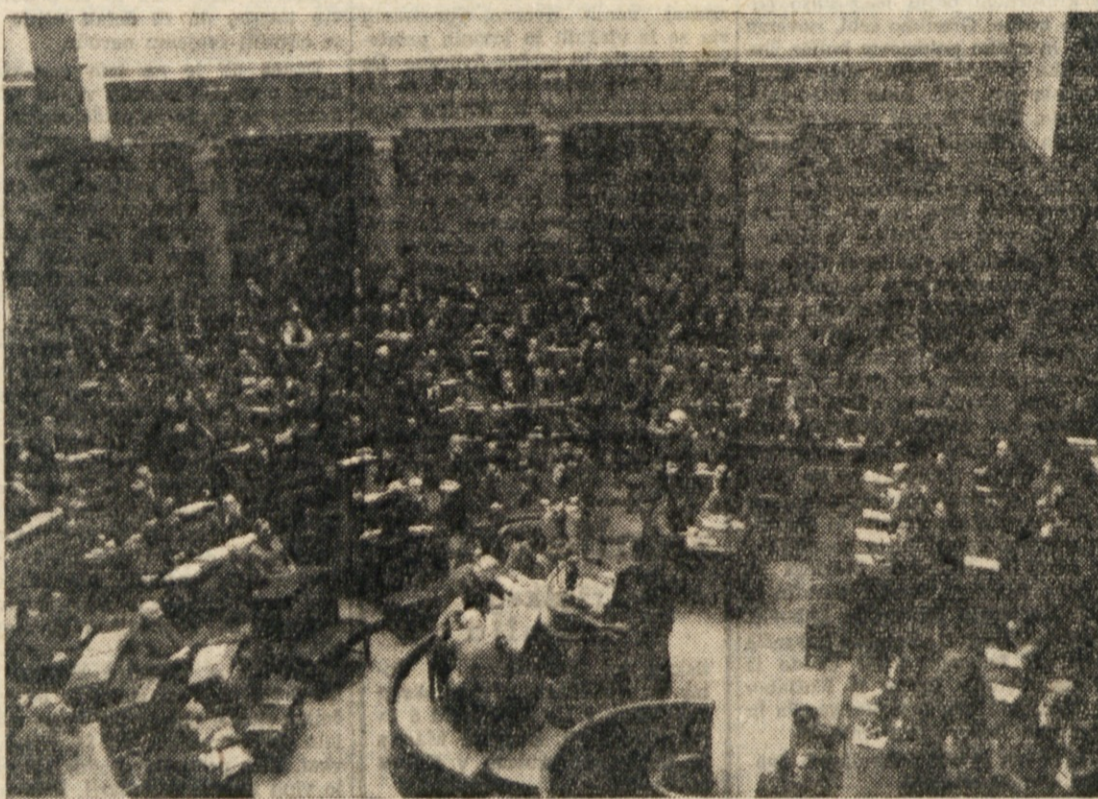
Vso to obširno področje Jelas-polja že orjejo številni traktorji, razdeljeni v več brigad. Riž, ki je poleg pšenice najbolj razširjena in najpomembnejša ljudska hrana, je rastlina, ki zahteva, da za čas rasti, predvsem meseca marta do meseca septembra leži v vodi do višine 15 cm ob trajnem počasnem dotoku sveže vode. To dejstvo zahteva trajno dovajanje vode, bodisi iz živega izvira po jarkih ali pa se mora voda dovesti z umetnimi črpalkami. Na to rižovo polje dovajajo vodo do dovodnega kanala iz reke Orljave.

Da morejo riž uspešno namakati, je potrebno vse področje razdeliti na manjša polja, ki jih je treba posamezno namakati. Vsako takšno polje ima svoj do vodni in odvodni jarek. Iz riževega polja se potem vsa voda odteka v glavni odvodni kanal. V

jevni odbori Ljudske fronte so prevzeli obvezo, da bodo pri ureditvi riževega polja aktivizirali potrebno delovno moč.

Splošno je znana važnost teh del, ki se izvršujejo v okviru petletke, da bi se ljudstvo nudilo koristna hrana, poleg tega pa bi namakanje tega polja iz reke Orljave omogočilo tudi namakanje drugih slabih površin v okolici ter se bo tako donos na teh površinah tudi povečal.

Ureditev riževega polja pomeni nadalje, da gre izgradnja osnovnih melioracijskih objektov na Jelas-polju proti koncu, kajti postavljene so že vse potrebne črpalne naprave in dograjujejo se po-

ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ. Z GOVORNIŠKEGA ODRA PODAJA TOV. TITO SVOJ REFERAT.

DA VEČ KOT JE PODREVIHAR ZGRADIMO TVOJ POMOR DAR

PREJŠNJI ZNESEK	888.681
IZANC OLGA	30
KOKELJ KARLO	500
PAHOR VIKTORIJA	100
ZAGO ROZALJA	50
PERIC FRANC	100
N. N.	50
N. N.	50
N. N.	50
TREBEC IVAN	150
Družina FERJANČIĆ	500
PERHAVEC ANTON	500
SKUPNO	860.781

Prispepeke prvih osem darovalcev je nabralo prosvetno društvo «Simon Jenkos».

OPOMILO. Prispevki v sklad za zgraditev novih zidov na slovenskem kulturnem pogošišču se sprejemajo: v ul. Machavevli št. 1/1, pri vseh slovenskih in hrvaških prosvetnih društvih na Tržaškem ozemlju in pri upravi «Primorskega dnevnika» ul. Ruggero Manca št. 29. Za prispevek v znesku nad 100 litr prejme darovalec časovno potrdilo, na podlagi katerega pa **CASNOSTNO PRIZNANICO** glasečo se na njegovo ime.

Stanje delavskega razreda v Nemčiji

Ce hočemo proučiti stanje delavskega razreda v Nemčiji, je treba predvsem poznati radikalno različno ekonomskega razvoja v treh zapadnih conah na eni strani in v sovjetski coni na drugi strani.

V zapadni coni skuša politika okupacijskih angloameriških sil vzpostaviti gospodarstvo kapitalističnih monopolov. General Clay je v ameriški coni ukazal ustavitve likvidacije koncernov in prepovedal socializacijo. V anglijski in francoski coni se ni nič spremenilo; koncerni so obdržali staro prevladujočo smer. V Poljski in v Vestfalskem pa smo videli rojstvo ogromnega delavskega koncerna.

V sovjetski coni pa so bile nasprotno materialne baze monopolističnega kapitala uničene. Z dovoljenjem sovjetskih oblasti so pokrajinske vlade razpusile koncerne in so dali v roke ljudstva vse deleže vojnih zločincev in aktivnih načelov.

Po ločeni denarni reformi so nemški monopolisti treh zapadnih con sprožili splošno ofenzivo proti življenjskemu standardu delavstva. Takoj za tem so se cene neverjetno dvignile. 17. avgusta 1948 je glasilo britanskih vojaških oblasti «Die Welt» pisal o porastu cen: V teku tednov se je cena premoga zvišala za 117%. Ta porast cene premoga je takoj dvignil ceno plinu, električne energije in tudi jekla, gradbenemu materialu, gnojilom itd. in povzročila naraščanje stroškov produkcije v vsej industriji. Če določimo ceno jeklu po dvojnem povzročju cene premoga, bo istačasno obnovljena 100% povisek na vse stvari. Cene nečeleznih kovin so isto

tako znatno poskočile. Tečaj 30 centov za 1 marko je povzročil prirastek uvoznih prvin za tekstilno industrijo kakor tudi pri usnju. Ti produkti so podvojili ali celo trikrat zvišali ceno.

Ob koncu septembra je upravni odbor Blicne dovolil novo povzicanje cen, ki je stopilo v veljavo oktobra meseca. Cena plina je zrasla od 4 do 6 pfeningov, električna na 3 pfenige za kv. govejše meso se je zvišalo za 26%, svinjina za 38%, bel krut se je podražil za 9 pfeningov in sicer od 45 do 54 pfeningov.

Po računih uprave plana in statistike Spodnje Saksoske in Hannoverja se je življenjski minimum za družino 4 oseb dvignil po novi podražitvi na 243,56 mark, za družino 5 oseb pa na 278,05 mark. V ameriški coni je v mesecu juliju sprejela družina s tremi otroci 228,30 mark, kar odgovarja komaj za nakup živil na živilske nakaznice. V istem času je plača kovinskega delavca znašala 192, specializiranega ladjedelniškega delavca 210, plača na pol kvalificiranega delavca je bila 180 in končno tekstilnega delavca 80 mark.

V francoski okupacijski coni je življenjski minimum znašal v mesecih v juliju za neporočenega de-

lavca 110,25, za poročena 178,11, za družino 4 245,59 in za družino 6 članov 327,89 mark. V istem času pa je bila plača industrijskega delavca s tremi otroki, zaposlenega v kemični stroki, 231,19 mark.

Te plače ne odgovarjajo potrebam in absolutno prenizke za kritje stroškov za hrano, oblačila, stanovanja in drugo. Revščina delavskih množic se je večala in je povzročila že težke nepri-

skega stanja na demokratičnih bazah.

Po ukazu maršala Sokolovskega je v oktobru 1947 so po dolgih razgovorih s sindikati in strankami o prečitih vprašanjih bill izdani ukazi za dvig produkcije dela in za izboljšanje pogojev delavcev in udarnikov v industriji in prevozništvu. Z geslom «Izdelaj več za boljše življenje» in z «za enako delo enako plačilo» se je doseglo izredno povečanje

like. Okupacijske oblasti pa skušajo a pomočjo reformističnih šhidkatov zadušiti borbo delavstva.

V juliju 1948 so dosegli v minerski stroki sporazum v povšku 15%. Istočasno pa so razveljavili prejšnjo pogodbo z obljubo, da bodo pripravili drugo, ki bo temeljila na produktivni iz 1938 leta. Borurški delavci se ne morejo zanašati na staro produkcijo in je sedaj stanje produkcije v primeri z 1938 letom samo 80%. Povški 15% pa do sedaj niso bili izplačani.

Poljedelski delavci se nahajajo v zelo težkem položaju, saj zaslužijo delavce komaj 50 do 64 pfeningov na uro, tako da je njegova mesečna plača 75 do 80 mark. Plače žena in mladine so tudi izredno nizke. Mladi delavci, zaposleni pri prehrani, sprejemajo 29 do 43 pfeningov na uro. V nasprotju z seslom za enako delo, enako plačilo sprejema specializirana delavka v kovinarski industriji 0,76 mark na uro, medtem ko srebrnena delavca za isto delo 1,02 mark.

Stanje delavcev se je poslabšalo tudi v Berlinu, kjer vladajo zapadnjaški. Prehrana in oskrbovanje sta nezadostni. Zapadne okupacijske oblasti so s pomočjo socialdemokratske buržoazije izbrinile emotno unravo mesta. Sindikati so se združili, medtem ko je svobodnim sindikatom prepovedano delovanje.

Stanje delavskih množic v sovjetskem okupacijskem področju je popolnoma obratno. Enotnost delavskega gibanja, ki je zbrano v Enotni socialistični stranki Nemčije, v Zvezi svobodnih sindikatov in v drugih antifašističnih in demokratičnih strank, je pripomoglo do vzpostavitve ekonom-

boljšem primeru ga lahko imamo za na pol intelektualca... «Knjige nimajo nog. Knjige se ne morejo poljubno odpreti in zapreti. Brati knjige — to je najlažje delo na svetu. To je veliko lažje nego skuhati kosilo ali zaklati prašiča, kajti če hočete prašiča ujeti, bo bežal, če ga pa hočete zaklati, bo cvilil, medtem ko knjiga na mizi ne more ne bežati, ne cviliti in vam dovolj, da počnete z njo, kar koli hočete... Kako lahko delo! Zato želim, da tisti, ki so si osvojili znanje samo iz knjig, ki pa nimajo nobenih praktičnih izkušenj, spoznajo svoje lastne pomanjkljivosti in da so skromnejši...»

«Na drugi strani je škodljivo tudi to, če tovariši, ki so praktično delali, napačno uporabijo svoje izkušnje. Njihove bogate izkušnje so zelo koristne, toda bilo bi nevarno, če bi se s tem zadojevali. Tudi ti tovariši morajo razumeti, da je njihovo znanje samo v čutnem opazovanju in da jim primanjkuje racionalnega posplošujočega znanja...»

«Vidimo torej, da sta dve vrsti nepopolnega znanja. Edino z zadržljivo obeh lahko dosežemo približno popolno znanje.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Sistem pomorskih prevozov FLRJ

Napori pomorskih oblasti v Jugoslaviji so danes usmerjeni na to, da se nadomestijo ogromne izgube, ki jih je povzročila vojna. Od razmeroma male mornarice 390.000 ton leta 1945 je ostalo leta 1946 le še za 125.000 bito reg. ton trgovinskega ladjevja. Po petletnem planu je treba leta 1951 doseči tonazno 600.000 reg. ton bodisi z novogradnjami kakor z dviganjem in obnovo potopljenih ladij ali nakupom novih. Večji del te obnovljene mornarice t. j. 320.000 ton bodo predstavljale ladje dolge in velike obalne plošbe.

Na ta način bo dosežen znaten prihranek na plačilni bilanci, ki je obremenjena s plačili prevoznih devizah v mnogih primerih pomorskih prevozov pri uvozu odn. izvozu v tujino. Vendar pa je transportni sistem že danes tako urejen, da skuša doseči v

danih okolnostih kar največje prihranke pri sklepanju pogodb z tujimi trgovci in brodarji.

Običaj je, da poskuša jugoslavanski uvoznik in izvoznik doseči pri sklepanju pogodb z inozemstvom, da s pogodbeno tuja stranica sprejme pogoje ureditve pomorskih prevozov, kakor so jo predpisale pristojne jugoslavanske oblasti. Ta pozna na splošno sledeče vrste pogodb: «Gencona» (uniform general charter), ki je angleška oblika pomorske prevozne pogodbe in v svetovni plovidbi najbolj razširjena. Velja po prednji oznabi za vsako vrsto tovora, vendar pa je pogodb vrste gencona mnogo, nad 30 posebnih vrst, ki se razlikujejo po vrsti blaga, ki je predmet prevoza ali po področjih plovide (n. pr. poseben tip pogodb so ablatične pogodbe za plovidbo proti Baltiku, itd.) ali pa tuaj po plovnih druž-

bah. Nadaljnja vrste so pogodbe vrste asovgena, ki jih je uvedla leta 1929 Sovjetska zveza in ki se uporabljajo predvsem za pogodbe na voznjah s pristajališčem v lukah Črnega morja. Jugoslavanska ureditev pozna tudi posebno vrsto pogodb za prevoz rud in tudi pogodb «C. ORE» ki je tipična za tovarne prevoze.

Da se vnaprej odstrani možnost sporov pri pomorskih prevozi — in ti so številni, sodče po razvitosti mednarodnega pomorskega prava — se pri sklepanju prevozne pogodbe določijo tudi vsi podrobni pogoji: kraj in dat. vkrcavanja, dnevi obseg naloženega ali razkladanega, rok od katerega mora ladja čakati, tako imenovani stojni dnevi (stallia, laydays Liegezeit), redna stojnina (contostallie - demurrage - Liegegeld), ki se plačuje za dneve čez rok. Določa se tudi: plačila za razpoložljivo ladjsko tonazno, ki ostane neizkoriščena, nagrada za operacije izvršene v krajšem roku, kakor je pogodbeni rok, dogovor glede havarije (pomorska škoda) in razsodišča ter ostale; provizije, ki gre agentom in pomorskim zastopnikom.

Trgovske pomorske prevoze z inozemstvom urejajo preko jugoslavanske pomorske agencije JUGAGENC, ki je edini pooblaščenec (pomorski zastopnik) za sklepanje pogodb o pomorskih prevozih z «Generalno direktorijo za mednarodno špedicijo - MINSPEDE», ki zastopa (charter) agent - agente del negotiatorov Agent des Verfrachters) državne gospodarske ustanove, ki določajo je uvoz in izvoz blaga. JUGAGENC sklepa prav tako pogodbe o pomorskih prevozih z tujimi agenti in odloča o razpoložljivosti tonazla jugoslavanske trgovinske mornarice bodisi da se ladje v domači ali tujini pristavnišči.

Jugoslavanska zunanja trgovinska agencija pri prodajah blaga vovršuje klavzulo CIF (cost, insurance, freight) kar pomeni cena, vključno z vrednostjo blaga, stroški transportiranja in pomorske prevoznine. Nakupi pa so možni tudi FOB (free on board) t. j. blago dostavljeno na krov ladje. Na ta način se prihrani devize, potrebne za plačilo prevoznih in zavarovalniških plovilom družbam ter inozemskim zavarovalnicam. Očitna je težnja opustiti sklepanje poslovanja klavzulo FIO (free in end on board) kar pomeni obrez stroškov in obremenitev ali izbrskovanja. Taki pogodi je obveza prevoznika t. j. ladje le v tem, da dostavi ali spušča blago na obalo ter pri tem prihrani ali razdeli ladjske šerjave, ki prenašajo tovor. Taka pogoda namreč povzroča posebno velike izdatke v devizah.

Jasno je, da delavske množice sovjetske cone naložijo je na znatne zapreke v prehrani. Toda razvoj poljedelstva, industrije in notranje trgovine je junstvo, da bodo te zapreke premagane. To je cilj velikega načrta nacionalne ekonomije, za doseg katerega delavci sovjetske cone vlagajo vse svoje moči.

Položaj delavskega razreda v sovjetski coni se izboljšuje v meri, kjer ekonomija, resena monopolistov in veleposrednikov junckerjev, napreduje naslanjajoč se na lastne sile. Prav to nam daje upanje, da bo ta primer spodbudil delavce zapadnih con k ukrepi njihovi sil za borbo proti reakciji in za izboljšanje njihove življenjske ravni.

Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo; otrok, kar ima Slava, vsi naj si v roke sežejo, da oblast in z njo čast, ko pred, spet naša bosta last

FRANCE PREŠEREN

Elektrifikacija v ZSSR

Po objavi moskovskega radija bo do konca leta 1950 dovršena elektrifikacija železniške mreže v dolžini 7360 km. Glavna naloga je elektrifikacija uralske sibirske proge od Novosibirska do Dem-a v dolžini 2350 kilometrov.

Svetovna proizvodnja kave

Letina 1948-49 je bila ponokoli boljša od lanske, v celoti pa je proizvodnja pod petletnim predvidenim povprečjem. Izvozni prebitki se čeni na 32 milijonov evrov (po 132 libre), nasproti letanski 31 milijonov in 36 milijonov evrov v predhodnem petletnem predju. Svetovna potrošnja je bila v prvi polovici preteklega leta za 18%, višja kakor pred vojno. Švedska zlasti v ZDA (168%), Veliki Britaniji (185%) in Švici (124%), evropske države pa porabijo zgolj 37% predvojnih količin kave. Cene za kavo so trdne.

A. L. STRONG MISEL MAO CE TUNGA

«Nova etapa, objavljenja v Oxfordu 1938, je nadaljevanje analize odločilnega vojne. V njej je zlasti posebej pozornost stremi-poziciji. Prvotni namen tega dela je bil, stopiti pred Kuomintang z izprijimi predlogi o sodelovanju proti Japoncem. Predloženo so bile tri oblike sodelovanja da bi se komunisti pridružili Kuomintangu, da bi se, v kolikor bi v to ne prišli, ustanovili skupni odbori: če bi se to ne posrečilo, da bi se vršile pogoste konference o nujnih vprašanjih. Predlogi niso dosegli nobenega uspeha, ker je Kuomintang postal vedno reakcionarniji ter izdal ukrepe proti vsem nekoumintangskim strankam in ljudskim organizacijam.

Leto 1939 se je siri na Kitajskem psimizem. Ker Kuomintang, ki je bil takrat koncentriran v Čungkingu, ni skrajz nasevan ukreml proti Japoncem, so Japonci pustili Čungkingško obstrani, v notranjosti, in se koncentrirali na operacije čiščenja v se-

vernih Kitajski in obmorskih pokrajinah. Kuomintang je začel še bolj pritiskati na ljudstvo. Kuomintangovi elementi so sodelovali s sovražnikom. Ali je bila Kitajska takrat izgubljena nacija?

V takni situaciji je Mao Ce Tung leta 1940 napisal svojo «Novo demokracijo». To je bil ključ vojne trompete. «Kitajska» je rekel, in tagubljena. V kitajskem narodu so velike rezerve sil. Če to če bi se Kuomintang pokazal reakcionarnega in celo če bi se pokazal izdajalca, za kitajski narod priboril zmago v defenzivni vojni in v revoluciji. V knjigi je potem analizirana pot k zmagi, metode, s pomočjo katerih se lahko zmaga posepi. V knjigi je pojasnjena oblika oblasti, ki bi najbolje enala voditi ljudstvo k zmagi in vascetvu po vojni.

«Nova demokracija» pomeni prelomnico v revolucionarni misli Kitajske. Za kitajske komuniste je postala temelj vse bodoče politike od leta 1940 do danes. Na nji je bila zasnovana oblika vla-

datvine v osvobojenih pokrajinah, vitezisti znani tri-tris sistem, po katerem se komunisti celo v pokrajinah, kjer bi lahko dominirali, omejujejo na tretjino mest v vladi. Po petletnih preizkušnjah je bila teza «Nove demokracije» razširjena v Maonem referatu na VII. partijskem kongresu v aprilu 1945 v delu «O koalicijski vladi, ki ga lahko smatramo za nadaljevanje «Nove demokracije», aplicirano na poznejše obdobje.

V nekaj letih po objavi «Nove demokracije» so nastale v svetu velike spremembe. Vojna se je razširila in zajela Sovjetsko zvezo, potem pa Združene države Amerike. — Ameriška napoved vojne Japoncem ni otajala težav letajških komunistov. To ni primoralo japonce da bi umaknili iz severne Kitajske le naminajni del set. Čungkingška je ta čas dobival ameriško orožje in postajal bolj agresiven proti kitajskim komunistom. Leti 1941 in 1942, po ameriški napovedi vojne, sta bili najtežje obdobje za komuniste, ob-

dobje, v katerem so Japonci napadali jensake obsejne pokrajine od severa, Čungkingška pa od juga.

Misel Mao Ce Tunga je v tem obdobju odkrila mnoge nove metode. Pod njegovim vodstvom so se kitajski komunisti naučili vzkropiti se še bolj in tako tretji globoko v tajna sovražnikova področja. Upostavili so zelo široko organizacijo vsake milice, ki se je borila z zelo primitivnim orožjem, ki je sodelovala v rednih četah komunistov, da bi dosegla učinkovito zmago. Pojavil se je sprobitveni pohod, ki je usposobil vojsko in vlado, da sta se sami vzdrževali kolikor je bilo mogoče. «Delovne brigade izmene» so bile delovne podpore, da bi se povečal poljedelski donos.

V tem obdobju sta izšli dve Mao Ce Tungovi knjigi, in sicer «Problemi gospodarstva in financ», v kateri je pojasnjena politika jensake obsejne oblasti, ki je v mogočila, da so preživelci blokad in vojno, in drugo delo, knjigo, ki jo imenujemo navadno «Predragocene ideologije», toda priljubljeneji bi bil naslov «Popravek treh stilov».

Nekaj citatov iz te knjige nam kaže, za čem je težil Mao in kakšen je njegov slog:

«Marksizem-leninizem ni lep, ne čaroben. Samo zelo koristen je. Vse kaže, da je mnogo ljudi, ki mislijo, da je to neke vrste čarobno zdravilo, ki ozdravi sleherno bolezen. To so tisti ljudje, ki smatrajo marksizem-leninizem za dogmo. — Moramo jim reči, da so njihove dogme manj koristne od kravjokov. Kravjoke namred lahko povabimo kot govedo, dopem pa ne moremo uporabiti. Tovariši, vi veste, da govorim tako zato, da bi povzročili med dogmatični potres in da bi jih zdravili...»

«Kakšen je tedaj položaj teh študentov, ki diplomirajo na ločlih, popolnoma ločenih od praktične dejavnosti in družbi? Tega in tega imajo za človeka, ki nekaj zna.

Toda predvsem ne ve, kako se obdelaje zemlja; drugič ne ve, kako se dela v tovarni, tretjič ne ve, kako se bori v bitki, četrto, tak človek, ničesar ne ve o poslovanju v uradni... Vse, kar ve — ve iz knjig. Ali lahko imamo takega človeka za popolnega intelektualca? Mislim, da ne. V naj-

boljšem primeru ga lahko imamo za na pol intelektualca...»

«Knjige nimajo nog. Knjige se ne morejo poljubno odpreti in zapreti. Brati knjige — to je najlažje delo na svetu. To je veliko lažje nego skuhati kosilo ali zaklati prašiča, kajti če hočete prašiča ujeti, bo bežal, če ga pa hočete zaklati, bo cvilil, medtem ko knjiga na mizi ne more ne bežati, ne cviliti in vam dovolj, da počnete z njo, kar koli hočete... Kako lahko delo! Zato želim, da tisti, ki so si osvojili znanje samo iz knjig, ki pa nimajo nobenih praktičnih izkušenj, spoznajo svoje lastne pomanjkljivosti in da so skromnejši...»

«Na drugi strani je škodljivo tudi to, če tovariši, ki so praktično delali, napačno uporabijo svoje izkušnje. Njihove bogate izkušnje so zelo koristne, toda bilo bi nevarno, če bi se s tem zadojevali. Tudi ti tovariši morajo razumeti, da je njihovo znanje samo v čutnem opazovanju in da jim primanjkuje racionalnega posplošujočega znanja...»

«Vidimo torej, da sta dve vrsti nepopolnega znanja. Edino z zadržljivo obeh lahko dosežemo približno popolno znanje.

V istem esaju pravi Mao Ce Tung o kritiziranju:

«Pred očmi moramo imeti dvoje: našel: Vzeti preteklost kot nauk, tako da bomo pazljivejši v bodočnosti in zdraviti bolezen in rešiti bolnika. Odkriti moramo vse v preteklosti storjene napake s tem, da jih stvarstveno analiziramo in kritiziramo, pri tem pa nas ne sme voditi nobejn občirnost do prijateljev, tako da bo v bodoče sleherni bolj pazljivo delo... — Toda pojasnjevanja in kritike morajo biti kakor zdravnik, ki zdravi bolnika. Namen mora biti torej ozdraviti bolezen, ne pa bolnika ubiti. Poskušati ozdraviti bolnika s enim udarcem ali prebiti ga po dolgem in počez in način, po katerem se problem rešuje.

Odlomek «O koalicijski vladi» priporoča vsem organizacijam: «Sobno moramo stalno pospravljati in snajiti, sicer jo pokrije praš. Obraz si moramo stalno umiti, sicer bo umazan. To velja tudi za ideologijo naših tovaršev in za delo partije, ki ju moramo tudi nenehoma čistiti. Tekoča reka ne smrdi, zakovica na vratih ne rjavl, ker se klice

in črvi prepanjajo z nenahajajo gibanjem.

Ti primeri kažejo jasno in očito, slog, ki je po naši kitajski misli Mao Ce Tunga.

BOJCI DEMOKRATISKE KITAJSKE ARMADE. (Nadaljevanje jutri)